

A nemzetközi folyóiratlista összeállítása az MTA IX. Osztály Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottságában (GDMB)

Dobos Imre¹, Halmi Péter², Sasvári Péter³

Összefoglalás

A Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Osztályai közül csak néhány állít össze folyóiratlistát. Ezek közül az egyik az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya. Az osztály doktori bizottságai nyolc tudományterületi folyóiratlista alapján értékelik azokat a jelölteket, akik az MTA doktora címre pályáznak. E folyóiratjegyzékek azonban szélesebb körben is felhasználásra kerülnek a tudományos teljesítményértékelésekben. A listák általában stabilak abban az értelemben, hogy mintegy három-öt éven át változatlanok, azonban a listák megújítása meghatározott időközönként aktuálissá válik. Közleményünkben az MTA IX. Osztály Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottsága (GDMB) folyóiratlista megújításának folyamatát ismertetjük, a folyóiratlista összeállításának módszerének és a kategóriák megállapításához használt statisztikai módszerekig terjedően.

KULCSSZAVAK: tudánymetria, folyóiratlista, lineáris regresszió

JEL-KÓDOK: A20, A23, O31, O35, O38

DOI: https://doi.org/10.35551/PFQ_2023_2_4

1 DSc, egyetemi tanár, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Budapest dobos.imre@gtk.bme.hu

2 az MTA rendes tagja, egyetemi tanár, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Budapest és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar halmi.peter@gtk.bme.hu

3 levelező szerző, PhD, habilitált egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar, Budapest és a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kar egyetemi docense, Miskolc, sasvari.peter@uni-nke.hu

1. Bevezetés

A Magyar Tudományos Akadémia IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztály keretében doktori és tudományos bizottságok állítanak össze folyóiratlistákat annak eldöntésére, hogy a pályázók tudományos és szakmai teljesítménye elegendő-e a doktori folyamat elindítására. A folyamat elindításához szükséges pontok megszerzése pontosan megfogalmazott előírások, azokon nyugvó számítások alapján történik, ami több helyen is elérhető. (Zalai, 2006; Csaba et al., 2014; MTA GJO, 2019) A minimálisan szükséges tudományos teljesítmény meghatározásának alapját az MTA IX. Osztály doktori ügyekben illetékes bizottságaiban meghatározott szabályok alapján, előzetesen összeállított, meghatározott eljárásrendben jóváhagyott folyóiratlisták képezik.

A gazdaságtudomány területén alkalmazott folyóiratlisták alapja eredetileg az úgynevezett „Bécsi Lista” volt, amelybe a folyóiratokat ABCD, tehát négyes kategória rendszerbe sorolták. Ma ez a jegyzék kizárólag A – a négy közül a legjobb – kategóriás folyóiratokat tartalmaz. Célja, hogy a Bécsi Gazdasági Egyetem munkatársait minél magasabban jegyzett folyóiratokban történő publikációra ösztönözze. (WU, 2021) Megjegyezzük, hogy ez a „Bécsi Lista” szerepelt Ann-Will Harzing *Journal Quality List*-jén is éppen a legutóbbi, a 68-ik kiadásig. (Harzing, 2021) E lapminősítő lista évente általában három kiadásban is megjelenik. Legfrissebb kiadásban már a *Scopus* és az általa kiszámított CiteScore-mutató is szerepel. A magyar akadémiai folyóiratlisták viszont csak hosszabb időközönként, három-ötévenként frissülnek.

E tanulmány a gazdaságtudományi területen alkalmazott új folyóiratlista elfogadásához elvezető folyamatot mutatja be. A javasolt folyóiratlistát a Gazdaságtudományi Doktori Minősítő bizottság (GDMB, hétköznapi használatban: GMB) 2023. januári ülésén jóváhagyta, majd februárban az MTA IX. Osztálya is elfogadta. Az új jegyzék 2023 júniusától az MTA honlapján is hozzáférhető. Ugyanakkor az átmenet megkönnyítése érdekében a korábbi folyóiratlista még két évig párhuzamosan érvényben marad.

Első lépésként az algoritmust írjuk le, amely alapján a folyóiratlista, statisztikai nyelven az adatbázis kialakítható. A következő fejezetben pedig a folyóiratokhoz hozzárendelhető SCImago Journal Ranking (SJR) mutató megállapításának statisztikai módszerét mutatjuk be a SCImago adatbázisban nem szereplő folyóiratok tekintetében. Végül az eddig alkalmazott és az új folyóiratlistát vetjük össze. Bemutatjuk az új listára felkerült hazai kiadású angol nyelvű folyóiratokat is. A tanulmány néhány összefoglaló megállapítással zárul.

2. Az adatbázis összeállítása

A folyóiratlista összeállításához az adatállományunkat három adatbázisból emeltük át. Ezek az adatbázisok

- ▶ a Scopus/SCImago szabadon hozzáférhető adatállománya (SCImago, n.d.),
- ▶ a Web of Science/Clarivate adatbázisa (Clarivate, n.d., c) és
- ▶ a Harzing-lista 68. kiadása.

Az új adatállomány összeállítását két módszerrel is végrehajthattuk volna. Az egyik azt jelenthette volna, hogy minden figyelembe vehető adatállományt egyesítünk, és kiszűrjük a többször szereplő folyóiratokat. A másik megoldás az adatbázisok szekvenciális bővítése lehet. Az folyóiratlista összeállításakor ez utóbbi módszert választottuk.

A folyóiratlista alapját a *SCImago*-adatbázisból képezte. (*SCImago*, 2022) Az adatfelvétel pillanata 2022. szeptember 9. volt. A *SCImago* a listáit minden év májusában frissíti, ezért az elemzett állapot a 2022. májusinak felel meg. A listára bekerülhetnek, de ki is eshetnek folyóiratok a szigorú minőségi szabályok be nem tartása esetén. Ezért a folyóiratlistába bekerülő lapok száma évről évre változhat.

Ebben az adatbázisban a gazdasági területhez tartozó folyóiratok a tudomány- vagy másként szakterület (subject area) szinten érhetők el. A részterületek (subject category) ezen belül találhatóak meg. A vizsgálatainkat a szakterület szintjén végezzük, ami két területből áll:

- ▶ közgazdaságtan, ökonometria és pénzügyek (Economics, Econometrics and Finance, EEF), és
- ▶ üzleti tudományok, menedzsment és számvitel (Business, Management and Accounting, BMA).

A két csoportba 1111, illetve 1427 folyóirat tartozik, vagyis a *SCImago*-adatállomány 1111 közgazdasági és 1427 gazdálkodási folyóiratot tartalmaz. A két folyóiratcsoportban természetesen vannak olyan folyóiratok, amelyek mindkét szakterületről befogadnak folyóiratcikkeket. Ezek száma 410, így a gazdasági területen összesen az adatfelvétel pillanatában 2228 darab folyóirat volt. A két tudományterület tizenhárom részterületre (Subject Category) oszlik, amelyeket az 1. táblázatban mutatunk be a részterületenkénti folyóirat-számokkal. A folyóiratok száma a táblázatban nem összegezhető automatikusan, mert a folyóiratok több részterülethez, illetve akár mindkét fő szakterülethez is tartozhatnak.

A másik alapul vett adatbázis a Web of Science (WoS)/Clarivate adatbázis. A Clarivate-ben folyóiratokat két csoportba osztják:

- ▶ impaktfaktorral rendelkező (IF), illetve
- ▶ Emerging Sources Citation Index (ESCI)

gazdasági tematikájú folyóiratokra. A legújabb Clarivate elemzésekben már több elemzés található az ESCI-s folyóiratokról is, amelyek az IF-es folyóiratokkal azonos struktúrában vannak besorolva. A gazdasági folyóiratok halmazának meghatározásakor nem tettünk különbséget a két csoport (IF és ESCI) között, mert a WoS is lassan elmosza a határt a két halmaz között azzal, hogy az impaktfaktor kivételével minden fontosabb információt megad a folyóiratokról.

Ebben a WoS adatállományban 21 csoportot (Group) alakítottak ki, amit 254 kategóriába (Category) soroltak be. A gazdasági területhez tartozó folyóiratok az Economics & Business csoportba kerültek. A csoport 21 kategóriát tartalmaz, amelyeket két alkategóriába osztanak aszerint, hogy impaktfaktorral rendelkezik-e, vagy ESCI-be tartozik-e a folyóirat. A kiinduló, alkategóriát nem tartalmazó felosztást kategóriák szerint a 2. táblázat tartalmazza. Amint a táblázatban látható, több kategória idegennek tűnik a gazdaságtudományi felosztás szerint. A Clarivate magyar referensének tájékoztatása szerint a 21 kategóriába a folyóiratok a Clarivate-tel egyeztetve, a

szerkesztőbizottság tagjainak bevonásával kerültek besorolásra. A kiválasztás elvei a Clarivate, (n.d., a) internetes oldalon találhatóak.

1. táblázat. Scopus/SCImago gazdasági folyóiratok száma részterületenként (Subject Categories by Subject Areas)

Szakterület (Subjects Areas)	Részterület (Subject categories)	SCImago Folyóirat (db)
Business, Management and Accounting	Accounting	159
	Business and International Management	423
	Business, Management and Accounting (miscellaneous)	343
	Industrial Relations	59
	Management Information Systems	116
	Management of Technology and Innovation	262
	Marketing	199
	Organizational Behavior and Human Resource Management	207
	Strategy and Management	458
	Tourism, Leisure and Hospitality management	126
Economics, Econometrics and Finance	Economics and Econometrics	694
	Economics and Econometrics (miscellaneous)	407
	Finance	298

Forrás: Saját szerkesztés a SCImago adatai alapján

Előzetes, gazdaságtudományi megfontolásokat követve, a 21 kategóriából 15-öt nem vettünk figyelembe a szekvenciális bővítésnél, mert azok az alkategóriák távolabb esnek a releváns gazdaságtudományi kategóriáktól. A figyelembe vett kategóriákat a 2. táblázatában félkövér-dőlt betűvel jelöltük. Ezek

- ▶ **Agricultural Economics & Policy,**
- ▶ **Business,**
- ▶ **Business, Finance,**
- ▶ **Economics,**
- ▶ **Industrial Relations & Labor és**
- ▶ **Management.**

A 2. táblázat a WoS-beli számosságon kívül azt is tartalmazza, hogy mennyi folyóirat esik ebből a SCImago adatbázisba. A hat kategória folyóiratainak 82 százaléka a SCImago-ban is szerepel, ezért csak a maradék 260 SCImago-ban nem szereplő folyóirattal kel-

lett a SCImago listáját növelni. A vizsgálatba figyelembe nem vett 15 kategória folyóiratai csak szórványosan kerültek a SCImago két gazdasági szakterületére, ezért az azok mellőzése nem okozhat zavart.

2. táblázat. Clarivate/Web of Science folyóiratok száma részterületenként (Categories by Group)

ECONOMICS & BUSINESS csoport	IF és ESCI indexált folyóiratok a SCImago-ban (db) I.	WoS által indexált folyóiratok összes (db) II.	Arány (%) I./II.
AGRICULTURAL ECONOMICS & POLICY	29	35	83
BUSINESS	245	298	82
BUSINESS, FINANCE	191	221	86
ECONOMICS	465	572	81
INDUSTRIAL RELATIONS & LABOR	39	51	76
MANAGEMENT	322	394	82
AREA STUDIES	20	167	12
COMMUNICATION	21	218	10
DEMOGRAPHY	3	50	6
DEVELOPMENT STUDIES	14	60	23
ECOLOGY	1	190	1
ENVIRONMENTAL STUDIES	33	171	19
ETHNIC STUDIES	0	39	0
FORESTRY	2	90	2
GEOGRAPHY	18	167	11
HEALTH CARE SCIENCES & SERVICES	6	160	4
HEALTH POLICY & SERVICES	15	115	13
OPERATIONS RESEARCH & MANAGEMENT SCIENCE	35	100	35
PUBLIC ADMINISTRATION	29	85	34
TRANSPORTATION	10	50	20
URBAN STUDIES	10	76	13

Forrás: Saját szerkesztés a Clarivate adatai alapján

Ebben az esetben is, amint a SCImago esetében, nem adhatók a folyóiratszámok automatikusan össze, mert egyes folyóiratok több kategóriába is tartozhatnak. Így összesen 260 darab, a Clarivate-ben igen, de a SCImago-ban nem szereplő folyóirattal növeltük az alaphoz tekintett SCImago-s listát.

Végül harmadikként a Harzing-lista azon folyóiratait vettük az eddigi listához, amelyek nem szerepeltek a két adatállomány egyesítésével létrejött listában. A Harzing-lista 956 folyóiratából az előző kettőben nem szereplőket emeltük át a listánkba. A Harzing-lista 2021-ben már a 68. kiadását élte meg. A folyóiratjegyzék összeállításához ezt a kiadást használtuk, jóllehet már 69. kiadás is létezik. A lista publikus, és azt a Harzing (2021) internetes oldalról lehet letölteni. A folyóiratokat ugyanúgy Subject Area-kra osztja a lista, amint az a SCImago-ban található. A területi felosztást a 3. táblázat tartalmazza. A területek közül kizártuk a pszichológiát, szociológiát, public administration-t stb., amint azt a Clarivate esetében is tettük. A továbbiakban figyelembe vett kategóriákat ebben az esetben is félkövér-dőlt betűkkel jelöltük. Ezzel 764 folyóiratunk maradt, amiből mintegy 82 százalék már szerepelt a SCImago és WoS egyesített listáin, így 137 folyóirattal kellett volna még a korábbi listát kiegészítenünk. Ebből a pótlólagos 137 folyóiratból ki kellett azonban zárnunk 27 darab folyóiratot, mert vagy nem jelenik már meg folyamatosan, vagy azért, mert nem folyóiratról, hanem könyvperiodikáról van szó, vagy egyszerűen nem pontos az ISSN száma. Ezzel újabb 110 folyóirattal bővült utolsó körben a listánk. Szerencsére, mindegyik Harzing-listáról átemelt folyóirat szerepelt a SCImago adatbázisban.

3.táblázat. A Harzing-lista folyóiratai szakterületek szerint

Szakterület (Subject Areas)	Harzing folyóirat (db)
<i>Management Information Systems, Knowledge Management</i>	75
<i>Operations Research, Management Science, Production & Operations Management</i>	84
<i>Economics</i>	210
<i>Organization Behavior/Studies, Human Resource Management, Industrial Relations</i>	77
<i>Marketing</i>	65
<i>Finance & Accounting</i>	118
<i>General & Strategy</i>	65
<i>Innovation</i>	17
<i>International Business</i>	18
<i>Tourism</i>	19

Szakterület (Subject Areas)	Harzing folyóirat (db)
<i>Entrepreneurship</i>	11
<i>Business History</i>	5
Psychology	46
Public Sector Management	58
Sociology	45
Communication	19
Education	23
Multidisciplinary	1
Végösszeg	956

Forrás: Saját szerkesztés a SCImago adatai alapján

Meg kell jegyeznünk, hogy a fentiek szerint figyelembe nem vett folyóiratok az adott kategória töredékét teszik ki, ezért nem jelentenek lényegi veszteséget az újonnan összeállított folyóiratlistában.

4. táblázat. A SCImago, Clarivate és Harzing egyesített folyóiratlistája származás szerint

Származási hely	Folyóirat (db)
Csak SCImago-ból (BMA & EEF)	1010
SCImago és WoS együtt (BMA & EEF és Business & Economics)	565
SCImago, WoS és Harzing együtt (BMA & EEF és Business & Economics)	654
Csak Harzing-ből (SCImago és WoS, Egyéb)	110
Csak WoS-ból (Business & Economics)	260
Összesen	2599

Forrás: Saját szerkesztés a SCImago adatai alapján

A 4. táblázat a három adatállomány egyesített folyóiratainak megoszlását tartalmazza aszerint, hogy a folyóiratok elérhetőek-e a SCImago-ban, WoS-ban és a Harzing-listán. A SCImago-t választottuk kiinduló bázisnak. Megzést igényel: a 2599 folyóirat-

ból összesen 1588 folyóirat szerepel a Clarivate adatbázisban is, míg 2338 folyóirat található a SCImago adatállományban.

3. Az SJR mutató becslése

Meg kell jegyeznünk, hogy a SCImago adatbázisban szereplő SCImago Journal Rank (SJR) mutató minden olyan folyóiraatra ismert, amely a Clarivate-ben is szerepel. Azonban az ilyen WoS-os folyóiratok két folyóiratcsoportra (IF-es és ESCI-s) oszlanak, tehát így nem hasonlíthatók össze, mert az ESCI-s folyóiratok nem rendelkeznek impakt faktoralal. A számuk a Clarivate-ben 1218 db, illetve összesen 1328 folyóirat a 110 Harzing-listából származó folyóirattal együtt. Ennek a problémának a megoldásához azonban lehetőséget nyújt, hogy minden IF-es és ESCI-s folyóiraatra ismert a Clarivate-ből a folyóirat összes hivatkozási száma (TC) és a Journal Citation Indicator (JCI2021) mutató. Utóbbi a definíciója a Clarivate, (n.d., b) oldalon található. Ez a mutató nem azonos az IF-fel, sokkal inkább normalizált mutatónak tekinthető.

Ez annyit jelent, hogy a SCImago és Clarivate metszetében található 1346 folyóirat segítségével és eltekintve az IF-től, becsülhetjük az SJR mutatót a teljes hivatkozások és a JCI mutató segítségével. Miután ismerjük az 1346 folyóiraatra az SJR becslést, akkor a maradék SCImago-ban nem szereplő folyóiraatra elvégezhetjük a becslést.

A becslés elvégzésekor a következő eredményeket kapjuk. Amennyiben a lineáris regresszióban konstans is szerepeltünk, akkor a regressziós egyenlet

$$SJR = -0,315770 + 1,414066 \cdot JCI2021 + 0,0000766 \cdot TC$$

(<0,001) (<0,001) (<0,001)

formát veszi fel. A lineáris egyenlet R négyzete 0,553, ami erős becslést mutat. Mindhárom együtttható szignifikáns is, ami arra utalhat, hogy előrejelzésre is alkalmazható lehet. Ugyanakkor ennek az egyenletnek az a hibája, hogy néhány folyóiraatra az SJR mutató becslése így negatív lesz, ezért olyan becslést alkalmazunk, ahol a konstans eltekintünk. Ezzel a megfontolással az alábbi

$$SJR = 1,171597 \cdot JCI2021 + 0,00008042 \cdot TC,$$

(<0,001) (<0,001)

egyenlőséget kapjuk, amire minden folyóiraatra az SJR becslés nemnegatív válik. Ugyanakkor ebben az esetben nem lehet R négyzet mutatót használni, de mindkét együtttható szignifikáns. Összehasonlítottuk a két becslést korrelációs együttthatóval a közös, SCImago-ban nem szereplő folyóiraatokra, s magas, 0,743-as korrelációt kaptunk, tehát ez a második becslés is kielégítő minden, a SCImago-ban nem szereplő folyóiraatra is.

Összefoglalva, találtunk olyan statisztikai változókat a Clarivate adatbázisban, amelyekkel SJR-szerű mutató becsülhető, s ezzel a folyóiratok SJR szerinti sorrendje megállapítható.

Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy nem sok-e a 2599 folyóirat új szakterületi nemzetközi folyóiratlistaként. Pozitív változásnak tekinthető, ha a folyóiratlista, vagyis „cél tábla” – minőségi engedmények nélkül – nagyobb, így valamely gazdaságtudományi szaklapban publikált dolgozatot nagyobb eséllyel teljesítménynek ismerhet el a GMB a pályázók számára. Az eddigi 1901 folyóiratot tartalmazó folyóiratlista elemszáma 37 százalékkal (698-cal) nő.

A folyóiratjegyzék esetleges megrövidítése esetén az olyan ESCI-s folyóiratok elhagyása tűnne logikusnak, amelyek nem szerepelnek a SCImago adatbázisban. Azonban ezzel is a folyóiratok száma csak kisebb mértékben csökkenne.

Megjegyezzük még, hogy a folyóiratlistát 49 olyan „újszerű tudománykommunikációt célzó üzlet modellen” alapuló folyóirattal csökkentettük, amelyeket az öt Gold Open Access (MDPI, Frontiers, Hindawi, PLoS és BioMed) kiadó adott ki.

4. A megfontolások a kategóriák megállapításához

Egy korábbi előterjesztésben a kategóriák megállapításához a 10-20-30-40 százalékos arányra tettünk javaslatot. Ekkor azt vizsgálhatjuk, hogy a százalékos beosztáskor hány folyóirat kerül az egyes kategóriákba. Mivel megemeljük a folyóiratok számát, ezért az is lehet, hogy a korábbi, 1901 folyóiratot tartalmazó, folyóiratlistában szereplő A kategóriás folyóiratok arányát megtartjuk, és a B, C, és D kategóriák számát is ehhez arányosítjuk. A 2023 júniusáig érvényben levő listán az A kategóriás folyóiratok aránya mintegy 15,3%, míg a B, C és D kategóriás folyóiratok aránya 26,0%, 28,8% és 29,9%.

5. táblázat. Az A, B, C és D folyóiratok aránya

Százalékos arány Kategória	15,3-26,0-28,8-29,9	10-20-30-40	15-25-30-30
A	398	260	390
B	676	520	650
C	748	780	779
D	777	1039	780
Összesen	2599	2599	2599

Amint az 5. táblázatból látható, a jelenleg érvényben lévő lista kategóriák szerinti megoszlása leginkább a 15-25-30-30 százalékos arányhoz közelít, ezért azt megtartónak tartjuk. Ez egyben Zalai Ernő akadémikus eredeti elvárásának is megfelelne.

Az SJR határok alakulását a 6. táblázat tartalmazza. Mivel 260 folyóiraatra csak becsült SJR értékek állnak rendelkezésre, ezért ez nem keverendő össze a valós, létező értékekkel. Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy az SJR értékek a SCImago Subject Category-k szerint változhatnak, ami további elemzést, hatástanulmányt

feltételezne. Első megközelítésben azonban ez is megfelelő lehet könnyen átlátható kategorizálás megadásához, és az átlagtól sem tér el mindez lényegesen.

6. táblázat. Az A, B, C és D folyóiratok SJR határai

Kategoríabeosztás			
Százalék	db.	SJR (x)	Kategória
[0; 15)	390	$1,315 < x$	A
[15; 40)	650	$0,523 \leq x < 1,315$	B
[40; 70)	776	$0,233 \leq x < 0,523$	C
[70; 100]	783	$0,000 \leq x < 0,233$	D
	2599		

Forrás: Saját szerkesztés a SCImago adatai alapján

5. A Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság jelenlegi és új nemzetközi folyóiratlistája összehasonlítása

A vonatkozó szabályok szerint az MTA doktora cím elnyerésére benyújtott pályázatok értékelése során az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztály (GJO) csak tudományos műveket, tudományos besorolású könyveket, könyvrészeket, folyóiratcikkeket, konferenciaközleményeket vesz figyelembe. A pályázatok értékelése során csak nemzetközi nyilvántartásba vett, ISSN-számmal rendelkező tudományos szakfolyóiratokban megjelent, három folyóiratoldalnál hosszabb közleményeket és hivatkozásait veszik figyelembe. GJO-listás folyóiratok a tudományos és doktori bizottságok közzétett folyóiratlistái, amelyek ABCD-kategóriákba rendezve felsorolják, hogy alapesetben mely folyóiratokban megjelent közleményeket és hivatkozásait veszik figyelembe és milyen pontértékekkel. Minden bizottság befogadja azokat a folyóiratokat is, éspedig D kategóriásként, amelyek a saját listáján ugyan nem, de a GJO más bizottsága(i) listáján szerepelnek.

7. táblázat: A Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság nemzetközi érvényben lévő és javasolt folyóiratainak a száma kategóriánként

Új kategória * Régi kategória Keresztábra							
	Régi kategória					Összes	
	A	B	C	D	N.A.		
Új kategória	A	191	89	35	6	69	390
	B	70	175	126	81	198	650
	C	0	64	155	180	377	776
	D	0	8	49	117	609	783
Összes	261	336	365	384	1253	2599	

Forrás: Saját szerkesztés a *SCImago* adatai alapján

A folyóiratlisták, a megcélzott szakmai közönség (szerzők és olvasók) és nemzetközi ismertsége szerint, két kategóriát különböztetnek meg: nemzetközi és hazai (magyar nyelvű hazai vagy külföldi, illetve idegen nyelvű hazai, nem nemzetközinek besorolt) folyóiratokat, amelyeket eltérően értékelnek.

A Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság listáin 2023 júniusáig 1901 nemzetközi és 48 nem nemzetközi folyóirat szerepelt. Ebből a *SCImago* a Business, Management and Accounting (BMA) vagy Economics, Econometrics and Finance (EEF) tudományterületi listáján 1346 (70,8%) GMB-s folyóirat található meg. Az adatok részletesen az 7. táblázatban találhatók.

Felmerül a kérdés, hogy a 7. táblázatban szereplő régi és új folyóiratlista milyen sztochasztikus kapcsolatban van egymással. Mivel az ABCD beosztás ebben a formájában nominális skálán mért értékeknek tekinthető, ezért asszociációs mérőszámokat használhatunk a kapcsolat mérésére. A Cramér-féle ϕ mutató ezen mérőszámok közül az, amely leginkább hasonlít a korrelációs együtthatókhoz abban az értelemben, hogy értékei nulla és egy közé esnek. Esetünkben a Cramér-féle ϕ mutató 0,422-es értéket vesz fel, ami mérsékelt mértékű asszociációt mutat a két kategória beosztás között erős szignifikanciaszint mellett.

Ezek után a két nominális skálát ordinális skálára transzformáltuk, úgy, hogy a legjobb, azaz A kategóriás folyóiratokhoz az egy értéket rendeltük, míg a B kategóriás folyóiratok kettőt, a C kategóriás folyóiratok hármas, végül a D kategóriás folyóiratok a négyes értéket kapták. Ezek után kétféle korrelációs mutatóval mértük a két folyóiratlista valószínűségi kapcsolatát.

Először a Kendall-féle τ -b rangkorrelációt vizsgáltuk. Erre a korrelációra erősen szignifikánsan 0,583-as érték adódott, ami viszonylag erős korrelációt jelent. A Spearman-féle ρ korreláció értéke nagyon magas szignifikanciaszinten 0,666-os értéket adott, ami közepesen erősnek tekinthető. Jegyezzük meg, hogy ezt a két korrelációt csak arra az 1346 folyóira-ra határozhattuk meg, ahol létezett mindkét kategória, vagyis az elhagyott és újonnan felvett folyóiratok nem kerültek mérésre. Ugyanakkor

a Cramér-féle φ mutató 0,427 lett, ha csak az 1346 folyóiratot vettük figyelembe, ami mérsékelt asszociációt jelent.

Összefoglalva: MTA GJO Gazdaságtudományi Doktori Bizottsága folyóiratlistáján a folyóiratok 29,1 százaléka, vagyis 555 folyóirat a *SCImago* besorolása szerint nem kapcsolódik szorosan a közgazdaság- és gazdálkodástudományhoz. Ez felveti a kérdést, hogy akkor milyen alapon kerültek ezek a folyóiratok a listára, illetve, hogy a jövőben is azon maradjanak-e. Mivel a *SCImago* szabadon elérhető, évente megújuló folyóiratlista; ezért amellet érveltünk, hogy a gazdaságtudományi szempontból releváns folyóiratok képezzék az új lista alapját. Az asszociációs és korrelációs elemzések azt mutatják, hogy a korábbi és a javasolt lista között erős kapcsolat áll fenn. Ezt úgy is interpretálhatjuk, hogy struktúrájában az új lista is hasonló tulajdonsággal rendelkezik, mint az érvényben lévő, régi lista.

Végül, vizsgáljuk meg az új és a régi, 1901 folyóiratot tartalmazó listát. Az új lista nem tartalmaz 555 olyan folyóiratot, aminek a szakterületi relevanciája korlátozott, de ugyanakkor felvesz 1253 új folyóiratot, ami ezzel a relevanciával rendelkezik. Ezzel 698 folyóirattal, vagyis 36,7 százalékkal nőtt a folyóiratok száma, vagyis a „cél tábla” nagyobb lett.

8. táblázat. A javasolt lista és a még érvényben lévő lista összevetése

	Érvényben lévő folyóiratlista (db)	Javasolt folyóiratlista (db)
Kihagyott folyóiratok	555	–
Megmaradt folyóiratok	1346	1346
Új folyóiratok	–	1253
Összesen	1901	2599

Forrás: Saját szerkesztés a *SCImago* adatai alapján

6. A magyar folyóiratok helyzete az új gazdasági folyóiratlistán

A nemzetközi gazdasági folyóiratok listájára nyolc magyar folyóirat került fel. Ezekből azonban hét angol nyelvű. A *Területi Statisztika* nevű folyóirat magyar nyelven tudta a második helyet elérni az SJR-mutató szerint. Megjegyezzük, hogy eddig a nemzetközi listán csak az *Acta Oeconomica* szerepelt, tehát lényegesen bővül az itthon kiadott, de nemzetközi listára felvett magyar kiadású folyóiratok száma.

9. táblázat: A magyar folyóiratok sorrendje az SJR-mutató szerint

Sorrend	Folyóirat neve	Szakterület	SJR	H-index	Új kategória
1.	<i>Regional Statistics</i>	EEF	0,568	10	C
2.	<i>Területi Statisztika</i>	EEF	0,370	6	C
3.	<i>Acta Oeconomica</i>	EEF	0,292	13	C
4.	<i>Periodica Polytechnica, Social and Management Sciences</i>	BMA	0,223	11	C
5.	<i>Society and Economy</i>	BMA/EEF	0,157	11	D
6.	<i>Corvinus Journal of Sociology and Social Policy</i>	EEF	0,127	4	D
7.	<i>Public Finance Quarterly</i>	EEF	0,108	2	D
8.	<i>Studies in Agricultural Economics</i>	EEF	-	1	C

Forrás: Saját szerkesztés a SCImago adatai alapján

A magyar folyóiratok között csak a *Society and Economy* esik mindkét általunk vizsgált részterületre, azaz a közgazdaság- és gazdálkodástudomány területére is. Megjegyezzük még, hogy a *Studies in Agricultural Economics* folyóirat ugyan új a SCImago és ezzel a Scopus listáin, de a Clarivate adatbázisban, mint ESCI-s folyóirat szerepelt, ezért számított SJR-mutatót rendelhettünk hozzá.

7. Összefoglalás

A közleményben bemutattuk az MTA Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottsága (GDMB) új nemzetközi folyóiratlistája kidolgozásának a folyamatát. A folyóiratlista alapadat-állományát a SCImago üzleti tudomány, menedzsment és számvitel, valamint a közgazdaságtan, ökonometria és pénzügyek tudományterületek folyóiratait, a Clarivate Economics & Business és a Harzing-lista 68. kiadásának releváns folyóiratait képezték. A folyóiratokat a SCImago Journal Ranking (SJR) mutatóval lehetett csoportokba, vagyis ABCD kategóriákba osztani. Ennek a módszernek a nagy előnye, hogy a jelenlegi GDMB-listán szereplő folyóiratok 70,8 százaléka az új listán marad, és csak azok a folyóiratok esnek ki, amelyek nem kapcsolódnak szorosan az alapul vett két gazdasági tudományterülethez.

Nyolc hazánkban kiadott folyóirat került a 2599 tudományterületi folyóirat közé. Ezek a folyóiratok a C és D kategóriában szerepelnek.

A gazdaságtudományok egyértelműen rendelkeznek a SCImago-ban tudományterülettel (Subject Area). Ezért a tudományterületi szempontból releváns folyóiratok azonosítása viszonylag egyszerűbben teljesíthető feladatnak bizonyult. Azonban a

szociológia, vagy politológia esetében már részterületeken (Subject Category) kellene a releváns folyóirathalmazokat azonosítani.

Természetesen a folyóiratlisták nem jelentik azt, hogy a gazdaságtudományt művelő kutatóknak csak ebben a folyóirathalmazban kell minden publikációjukat elhelyezni, hanem azt, hogy e tudományterületi szempontból releváns területen kellene folyóiratcikkek nagyobb részének lennie. ■

Irodalom

1. Clarivate, (n.d., a) — Essential Science Indicators Journal Category Scope Notes [Portal]. <http://help.prod-incites.com/inCites2Live/8300-TRS.html>
2. Clarivate, (n.d., b) — Journal Citation Indicator, [Portal]. <https://clarivate.com/webofsciencigroup/wp-content/uploads/sites/2/2021/06/JCI-2021.pdf>
3. Clarivate, (n.d., c) — Journal Citation Reports™, [Portal]. <https://jcr.clarivate.com/jcr/browse-journals>
4. Csaba, L., Szentes, T., Zalai, E. (2014). Tudományos-e a tudománymérés? Megjegyzések a tudománymetria, az impaktfaktor és MTMT használatához, In Magyar Tudomány, 2014/4. szám, 442-466. <http://www.matud.iif.hu/2014/04/12.htm>
5. Dobos, I., Sasvári, P. (2022). Javaslat nemzetközi folyóiratlisták összeállítására az MTA IX. Osztály Gazdaságtudományi Doktori Minősítő Bizottság példáján= Proposal for the Compilation of an International Journal List in the HAS IX. Section on the Example of the Doctoral Committee for Economics and Management. Magyar Tudomány, 183, 4, 495-508. <https://doi.org/10.1556/2065.183.2022.4.9>
6. Guerrero-Bote, V. P., Moya-Anegón, F. (2012). A Further Step Forward in Measuring Journals' Scientific Prestige: The SJR2 Indicator. Journal of Informetrics, 6, 4, 674-688. <http://dx.doi.org/10.1016/j.joi.2012.07.001>
7. Harzing, Anne-Wil (comp., ed.) (2021). Journal Quality List. Sixty-eight Edition. https://harzing.com/download/jql68_title_2.pdf
8. MTA, GJO. (2019). Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztályának doktori követelményrendszere [https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX. Osztaly/2019/9GJO_DoktoriMinimumkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf](https://mta.hu/data/dokumentumok/doktori_tanacs/IX_Osztaly/2019/9GJO_DoktoriMinimumkovetelmenyekTara_20190628tol.pdf)
9. SCImago, (n.d.). SJR — SCImago Journal & Country Rank [Portal]. <http://www.scimagojr.com>
10. WU – Wirtschaftsuniversität Wien (2021). Journal Ratings & Performance Bonus <https://bach.wu.ac.at/d/research/ratings/>
11. Zalai E. (2006). Az MTA doktora címre pályázók habitusvizsgálatának értékelése, 2001–2005. Magyar Tudományos Akadémia, IX. Osztály Gazdaságtudományi [Evaluation of the Disposition Survey of Candidates for a Hungarian Academy of Sciences Doctorate. Guide for Candidates for a Hungarian Academy of Sciences in the Field of Economic Sciences]. Közgazdasági Szemle, 53, 4, 380–386. <http://epa.oszk.hu/00000/00017/00125/pdf/06ttmti.pdf>